

MEMO VOOR DE GEMEENTERAAD

aan de gemeenteraad
van Ph A.N. Dellemijn Namens het college van B&W

onderwerp **Proces begrotingswijzigingen**
datum 28 april 2017
bijlagen 1

Aanleiding

Voor de 4 BUCH gemeenten wordt momenteel nog op een verschillende manier omgegaan met het verwerken van financiële gevolgen uit college- en raadsadviezen. Voor Castricum en Heiloo wordt een begrotingswijziging doorgaans achteraf verwerkt bij de documenten van de budgetcyclus. Voor Bergen en Uitgeest wordt een begrotingswijziging bij het betreffende college- en raadsvoorstel separaat ter besluitvorming voorgelegd en na goedkeuring direct in het financiële systeem verwerkt. Nu wordt gewerkt met één financieel systeem en zowel de beleidsmedewerkers vanuit de domeinen als de (business)controllers meerdere gemeenten bedienen, werken deze verschillende werkwijzen verwarrend.

De raad heeft op 9 mei 2016 de geharmoniseerde P&C cyclus vastgesteld. Een van de uitgangspunten in dit raadsvoorstel is dat tussentijdse besluiten met financiële gevolgen in principe via bijbehorende begrotingswijzigingen direct worden verwerkt. In deze memo wordt hiervoor een eenduidige werkwijze nader uitgewerkt. Hierbij is het uitgangspunt dat het financiële systeem leidend is voor de actuele stand van de begroting. Voor de gemeenten Heiloo en Castricum betekent dit een verandering in werkwijze. In deze keuze spelen aspecten als rechtmatigheid en “in-control” zijn een belangrijke rol. Dit wordt onderstaand toegelicht en vervolgens de nieuwe werkwijze beschreven. Doel van deze memo is om de raad kennis te laten nemen van die nieuwe werkwijze.

Rechtmatigheid

In de kadernota Rechtmatigheid 2016 van de commissie BBV is het volgende gesteld: *Begrotingsafwijkingen en –overschrijdingen (beleidsmatig en/of financieel) behoeven autorisatie door de gemeenteraad. In de regel zullen begrotingswijzigingen **vooraf** door het college aan de raad worden voorgelegd ter autorisatie. Hiermee wordt vooraf toestemming gevraagd voor het te realiseren beleid en voor de besteding van het benodigde bedrag. Slechts indien de omstandigheden een autorisatie vooraf niet mogelijk maken zal achteraf een begrotingswijziging moeten worden voorgelegd.*

Vanuit het oogpunt van rechtmatigheid betekent dat het de sterke voorkeur heeft een begrotingswijziging direct bij een raadsvoorstel te voegen. Als deze lijn wordt gevolgd is het logisch om ook bij collegevoorstellen met financiële gevolgen begrotingswijzigingen ter goedkeuring voor te leggen.

In-control

Een voorwaarde voor in-control zijn is dat de meest actuele stand van de begroting direct zichtbaar is in het financiële systeem. Zowel voor de budgethouders, college als de gemeenteraad betekent

dat op ieder moment de juiste begrote bedragen per product of programma(onderdeel) kunnen worden geraadpleegd en gerapporteerd.

Vanaf 2017 wordt er gewerkt met vijf (inclusief BUCH begroting) verschillende begrotingen. Key2 financiën is het financiële informatiesysteem binnen de BUCH. De voordelen van één informatiesysteem zijn:

- **Één centrale locatie:**
Hierdoor wordt voorkomen dat informatie op meerdere locaties (in Excel sheets) wordt bijgehouden en wordt de kans op fouten zoveel mogelijk beperkt.
- **Informatie is actueel**
Als direct na de vaststelling van het college of raadsvoorstel begrotingswijzigingen worden verwerkt in Key2. Hierdoor is de inhoudelijke en financiële informatie van het budget betrouwbaar, tijdig en duidelijk. De budgethouder weet op een zo vroeg mogelijk moment welke verplichtingen hij/zij wel en niet kan aangaan en of dit in lijn is met het vastgestelde beleid. Hierdoor wordt het risico op begrotingsafwijkingen zoveel mogelijk beperkt.

Bevoegdheden

In de financiële verordening 2017 van de verschillende gemeenten is bepaald dat de gemeenteraad de baten en lasten vaststelt per programmaonderdeel. Verder is in artikel 7 van deze verordening vastgelegd vanaf welke bedragen het college tussentijds de raad een voorstel ter besluitvorming moeten voorleggen. Dit verschilt per gemeente, zie onderstaande tabel:

Onderdeel	Gemeente	Bergen	Uitgeest	Castricum	Heiloo
aankoop en verkoop van goederen en diensten groter dan €,- ten laste van het begrotingssaldo		50.000,-	25.000,-	0,-	100.000,-
nieuwe meerjarige verplichtingen waarvan de jaarlijkse lasten groter zijn dan €,-ten laste van het begrotingssaldo		50.000,-	25.000,-	0,-	100.000,-
niet eerder bij de begroting opgenomen investeringskredieten groter dan €-;		100.000,-	0,-	0,-	250.000,-

Bovenstaande bevoegdheden bepalen of het college bevoegd is om tussentijds financiële mutaties goed te keuren ten laste van het begrotingssaldo of dat de raad hiervoor bevoegd is. Hierbij speelt dus de vraag of dekking aanwezig is of niet. Met dekking wordt bedoeld extra inkomsten of een verlaging van uitgaven waarmee het voorstel kan worden bekostigd. Hierbij is het volgende van belang:

- Als geen dekking aanwezig is, gelden bovenstaande bevoegdheden.
- Als wel dekking aanwezig is, speelt de vraag of deze dekking binnen het programmaonderdeel aanwezig is of niet:

- Bij aanwezige dekking binnen het programmaonderdeel mag het college zelf besluiten om budget tussen producten te schuiven.
Voorbeeld: voorstel om € 200.000,- extra geld in te zetten voor jeugdhulp en de uitgaven voor Wmo te verlagen met hetzelfde bedrag. Beide producten vallen binnen het programmaonderdeel Samen leven.
- Bij dekking vanuit een ander programmaonderdeel gelden de bovenstaande bevoegdheden.
Voorbeeld: voorstel om € 200.000,- extra geld in te zetten voor jeugdhulp met als dekking een verlaging van het onderhoudsbudget op wegen. In dit geval wordt budget vanuit het programmaonderdeel Beheer en onderhoud ingezet voor het programmaonderdeel Samen leven. Weliswaar is dekking aanwezig, maar aangezien dit uit een ander programmaonderdeel komt en de collegebevoegdheid te boven gaat, is het raadsbevoegdheid.

Daarnaast is het mogelijk dat binnen een product (grootboeknummer) een verschuiving tussen verschillende kostensoorten nodig is. Deze laatste wijziging is administratief van aard en kan op initiatief van de budgethouder worden doorgevoerd.

Hierdoor kunnen we de volgende drie soorten begrotingswijzigingen onderscheiden:

1. Raadsbegrotingswijziging
2. Collegebegrotingswijziging
3. Administratieve begrotingswijziging

Zoals is vastgelegd in de financiële verordening Heiloo 2017 autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programmaonderdeel. Het format van de begrotingswijziging raad komt hiermee overeen en in dit format worden alleen de mutaties op dit niveau zichtbaar gemaakt (zie bijlage). Het format van de begrotingswijzigingen college gaat een niveau dieper en worden de mutaties getoond op het niveau van de grootboeknummers (producten).

Proces

Voor de te volgen stappen verloopt het proces van een raadsbegrotingswijziging en een collegebegrotingswijziging vrijwel identiek. Zie onderstaand proces:

Stap	Wat	Wie
1	Opstellen advies. Hierin wordt als beslispunt opgenomen: in te stemmen met bijgaande begrotingswijziging. In de financiële paragraaf wordt de mutatie toegelicht en eventuele dekking voorgesteld. Het voorstel wordt tijdig met de businesscontroller afgestemd.	(beleids)medewerker
2	Opstellen begrotingswijziging. Op basis van het advies wordt de begrotingswijziging opgesteld en ingevoerd in het financiële systeem met de status "klad". Klad betekent dat de mutatie wel zichtbaar is, maar nog niet definitief.	Businesscontroller
3	Controleren begrotingswijziging	Gemeente controller

Stap	Wat	Wie
	Op basis van het 4-ogen principe wordt gecontroleerd of de begrotingswijziging klopt en hiervoor akkoord gegeven.	
4	Besluitvorming. Bij goedkeuring van het raadsadvies wordt de raadsbegrotingswijziging ondertekend door de burgemeester en de griffier. Bij goedkeuring van het collegeadvies wordt de collegebegrotingswijziging getekend door de burgemeester en de gemeentesecretaris	Raad of college
5	Verwerken en definitief maken. De businesscontroller houdt bij welke begrotingswijzigingen zijn goedgekeurd en zorgt dat de begrotingswijziging de status definitief krijgt in het financiële systeem	Businesscontroller

Conclusie en uitvoering

Gelet op het belang van de rechtmatigheid en in-control zijn, wordt voortaan de bovenstaande werkwijze gevolgd waarbij voor alle 4 BUCH gemeenten de college-en raadsadviezen met bijbehorende begrotingswijziging ter vaststelling aan te bieden. Hierdoor is de financiële en inhoudelijke informatie voor de hele organisatie betrouwbaar, tijdig en duidelijk. Het risico op een begrotingsafwijking wordt beperkt en een onrechtmatigheid wordt voorkomen. Toekomstige raadsvoorstellen met financiële gevolgen worden voorzien van een separate begrotingswijziging. De begrotingswijzigingen van de raad worden net als het raadsbesluit ondertekent door de voorzitter en griffier.

Bijlage:

- Format raadsbegrotingswijziging